alkup.

Suolahti 23.3.1918

Jallu Korpelan kirje

Tervehdys täältä Onnilta ja minulta teille kaikille sinne kotia ja samalla sanon, että voimme hyvin jota samaa toivomme teille sinne.

Älkää olko huolissanne meistä kyllä vielä muuttuu kaikki hyväksi, vaikka meitä nyt kyllä kiusataan täällä ja täytyy olla niin kuin herrat määrää ja antaa sen olla nyt niin ehkä se tulee meidänkin vuoro vaan emme tiedä kuinka pian.

Sanokaa Lempi terveisiä kaikille tutuille vaan ei niille petureille joiden tähden me täällä ollaan. Eelikselle terveisiä, morjes vaan ja hyvää vointia toivoo Jallu.

Onni Korpelan kirje 23.3.1918

Terveiset Lempi ja Tuulikki ja Tauno-poika myös. Hyvin me pärjätään.

Kuule Lempi käy ottamassa ne voitto-osuudet pois sieltä kaupasta, jos on hätä. Eiköhän siellä ole muillakin touhua jos on meidänkin osalle tullu. Tässä on näitä nenäliinoja pestäväksi. Laittakaa kun sattuu.

Me tänään muutetaan täältä Kukkulalle.

Terve vaan hyvää vointia teille kaikille toivoo Onni ja Jallu. Elä sure Lempini mitään kyllä laitan tietoa mitä me tehdään. Kahvia on saatu ystäviltä täällä.

Onni Korpelan kirjeitä vankileiriltä Suolahden Kukkulalta keväällä 1918

29.3.1918 Hauskaa ja iloista pääsiäistä toivomme teille rakas vaimoni Lempi ja lapseni Tuulikki ja Tauno.

Kiitän niistä lähetyksistä joita Matti toi eilen tänne kyllä ne on tänään ollu maineessa. Kun ei saada kuin kaksi kertaa syömistä näin pyhinä. Arkina kyllä pärjään täällä. Saan kahviakin siellä opistolla kerta päivässä, on ollu vähän sokeria taskussa niin ei ole tarvinna juoda pelkkää. Sanoit laittaneesi mulle nenäliinoja ja vaatteita mutta en ole vielä saanut. Elä laita mitään kenenkään mukana meille, suotta vaan menevät minne joutuu. Eikä mitään vaatteita tarvita. Kylläpähän Matti käy, jos ei töihin satu pääsemään, täällä työmaalla niin sanon mitä tarvitaan. Johan minä sain ne vaatteet jotka oli joutunu Riikosen veljeksille. Tänä aamuna muutin päälleni. Jallu ei vielä muuttanut. Nyt taas pärjään pari viikkoa. Ehkä se sippi muuttuu joksikin tänäaikana. Eilen saatiin kanssa litra maitoa se oli kai sitä maitoa, jota olitte laittanu kaksi litraa pullossa.

Elä sure meitä, eläkä ole ikävissäs. Kyllä se vielä hyvä tulee tästä.

Vai niin ne on käyneet valehtelemassa, että insinööri sano, ettei minusta olis tullu sotamiestä. Muuten se on valetta, ei se mulle ainakaan puhunu mitään. Ja jos olis sanonu, niin en olis uskonu. Ei nyt tarvihte uskoa mitään muuta kuin mitä näkee. Elä ota kuuleviin korviis, vaikka kuinka pelottelevat, ei sitä vaan niin kamppeita myödä.

Tässä alkaa taas syyni meille.

Nyt meiltä otettiin kaikki rahat ja pussit, tupakit kellä oli, ja eväät jolta löyti vaan. Kyllä ne nyt kiristää, mutta antaa vaan koittaa parhaansa. Nyt se on paras, että elä laita maitoja tänne, ne joutuu tänne päävahtiin ja syövät herrat suihinsa.

Pidä vaan tarkasti eväitäsi, että pärjäätte siellä, ettei tule teille hätä. Jos Matti osuis pääsemään töihin verstaaseen, niin ottakoon halkoja heti, että pääsette puista pärjään.

Saunassa me kanssa juuri käytiin.

Nyt sitten monet terveiset Eilikseltä ja Jallulta ja Korhoselta ja minulta tuhannet sulle ja Taunolle, Tuulikille ja Iidalle myös hyvää vointia toivoo Onni.

Reunakirjoituksia

Mammalle terveiset minulta ja Kallelta. Ei menty vielä töihin tänä aamunakaan 30.3.

Kuinka saanen tulemaan tämän kirjeen.Se rieska oli hävinny siitä paketista kans.

Ei meitä minnekkään viedä elä usko huhuja mitään.

Numerot saatiin minun on neljä neljän numero nyt.

Kukkulalla 4.4.1918

Rakas Lempi ja isäni lapset Tuulikki ja Tauno. Jos nyt taas pistän jonkun rivin teille sinne kotiin. Ja lausun kiitokset kirjeestäsi jonka Matti toi, niistä eväistä myös.

Nyt sitten kiitos terveisistä ja voileivistä, joita Ville toi tänään. Tuntuu hyvälle kun saan joskus sinunkin leipomata leipää. En ole saanut nykyään kun kaksi kertaa päivässä syömistä, kun en ole ollut työssä sitten kuin viime torstaina. Jallu meni tänäaamuna halontekoon rullatehtan luokse.

Muuten olemme voinut tavallisesti, niinkuin tämmöisessä kämppä elämässä voidaan, 93 miestä.

Ikävä kyllä on, mutta kestetään nyt leikki, kun on ruvettu. Ehkä se loppuu, kun nyt kuukausi palvellaan tätäkin taloa. Jos ei ennekin pääty. Kahtena yönä olen ollu jo kotona unissani.

Elä ole suruissa ollenkaa pidä vaan puolias ja kiristä aikanaan kunnanjehuilta rahaa ja törkyä. Kylläpähän selvin kun tulen. Pidä vaan jauhot etteivät löydä, jos kävisivät kahtomassa. Koska Herman kehuu tuoneensa vähän kanssa. Sitten syödään aimo puuro, kun me tullaan eikös niin.

Vai huhusi ne, että meidät viedään syyniin, en usko, ei siitä apua tule muuten, kun jos väkisin vievät. Kyllä hän minä siitäkin selviytyisin. Olkaa vaan rauhallisia. Niin minäkin olen ollut täällä.

Tänään meitä kävelytettiin pellolla ulkona, jotka on täällä sisällä, marssitettiin kun sotamiehet.

Et suinkaan ole laittanna sitä leipää Kettuseen, josta puhuin Matille, ei se uskalla tuoda, koska ei olé nyt käynyt. Antaa olla laittamata vaan.

Korhoselta terveiset, jos Hanna käy siellä. Niin laittakaa Matin tuomaan sinne työpoikain luo, kyllä ne hinkkaa niitä tulemaan meille. Elä laita mitään alusvaatteita tänne meille.

Jospa nyt lopetan ja toivomme teille hyvää vointia, terveiset isältä ja Jallulta, Taunolle ja Tuulikille, Iidalle myös.

Kukkulalla 21.4.1918

Rakas vaimoni Lempi! Ja lapseni Tuulikki ja Tauno. Nyt kun on taas tämä pitkä pyhä niin pistän jonkun rivin sinne kotiin. Voinu olen vaan hyvin ja samaa toivon teillekkin sinne kaikille kotiin. Elä Lempi niin sure kovin, pysy vaan lujana, kyllä tästä vielä hyvä tulee. Jos se nyt ikävälle tuntuu. Eläkä usko mitään huhuja, vaikka niitä tuleekin kotiin, puhuvat ja valehtelevat. Sillä kyllä ne koittavat pelottaa, vaikka minkälaisella keinolla meitä, mutta ei se tule toteutumaan. Tänäänkin taas tarjottiin syyniin pääsyä ja viikolla tarjosivat pari kertaa mullekkin. Mutta ei yhtään vielä ole tullut mulle se päähän, että lähden. Vaikka ikävälle se tuntuu täälläkin olo. Mutta kestetään vaan rauhallisesti, kun ruvettiin. Sillä lohdutan itseäni, että pärjäätte, kun Matti pääsi edes täihin. tehkää vaan muijat kovaa kunnanmiehille että rahaa, tai miehenne kotiin täältä. Niin eiköhän huomaa, että talkooseen joutuvat akkojen kanssa.

Täällä on sentään mulla ystäviä, jotka on laittanu mulle joskus kahvia ja voileipiä. Ja käskevät olemaan vaan iloisia ja lujana, sillä meidän joukkomme on suuri.

Eilen minä koitin saada lomaa, että olisin käyny siellä, mutta eivät nykyään anna. Koitan toiste, jos nyt jatkuu tämä olo.

Jalmari on maantien hiekkoja levittämässä ja minä olen ollut halkolaanilla, siellä ei ole hyvä käydä, mutta Jallun luona passaa käydä siellä tiellä. (Tarkoittaa siviilien yrityksiä tavata vankeja)

Terveis~~tä~~et nyt sitten mammalle paljon ja enimmät sulle ja lapsille ja Iidalle myös ja Jallulta ja Eilikseltä kanssa. Matille kanssa, käske sen pyytää tervaa Jokiselta ja tervata meidän veneen, kun on siellä rannassa.

Olin taas viime yönä unissa kotona. Elä vaan lähetä evästäs tänne, ettei teille tule puutos siellä. Jos olis kuiva leivän kappura, niin sitä vähän voi laittaa. Vaatteita ei tarvita tällä viikolla. Tervehdys vaan piirteli pidätetty miehesi.

Reunakirjoitus

Ei suinkaan ole tullu mitään Ameriikasta. Kirjoita vanhalle Tatulle, että laittaa rahaa teille, kun tulen pian kotiin.

Kukkulalta 24.4.1918 kello viisi aamulla.

Rakas Lempi!

Kuulehan Lempi minun piti kysyä sulta, onko vielä töitä kotona. Mutta kun täytyy olla aina peloissaan näitä vahtia, niin ei siinä muista juuri asioita kysellä ja toimittaa.

Niistä langoista, jotka minä toin on tehtävä miesten takki, semmoinen kuin niistä langoista tulee. Ja lähetä Kauton mukana tänne Aleksi Hartikan nimellä Suolahteen, ota vaan. Ja niistä Juntusen sisaren paidasta tehdään edestä kiinni ja niin suuri kun langoista tulee. Eihän niistä kai suuri tulekkaan, ota sitä viitonen pois.

Vai itkua, se Vestling lykkäs, kun kehotti minua syyniin, sinua yllyttämään. Ei se nyt kannata uhrata tätä aikaa, ja mennä, kun ei ennenkään ole lähtenyt, heidän narrattavaksi. Onhan se nähty, miten ne on toisiakin vetänyt huulesta. Sotamiehiä ovat tehneet ja sittenkin on lähettävä. Ja sitten on tuntematon kohtalo edessä.

Lähetä mulle lippulakki ja käärettä ja pumpulia vähän tänne. Mutta esikunnan kautta etteivät sano mistä olen saanu, kun muutan lakin päähän.

Ollaan vaan pois, sano Sumiaisten lukkari. Kyllä me tästä selviinnytään. Minkäs ne meille rehellisille työmiehille voivat. Kyllä minäkin sanon että rehellisyys maan perii. Terve nyt sitten taas. Terveiset Taunolle ja Tuulikille isältä. Jos siinä oli tämmöinen osoite, niin se meni vaarille se kirje Copper Cliff Box 215 Ont. Canada.

30.4. 1918 Suolahti

Rakas vaimoni Lempi.

Sydämellinen tervehdys nyt sinne kotiin. Täällä puhuvat, että meidät pian tuodaan sinne koskelle töihin.

Vai meinasit sinäkin hommata minulle takuumiehen. Jo minäkin kirjoitin Kautolle, että se puhuis Savonille. Jos tirehtööri rupeais ja takais minut monivuotiaan työmiehensä pois täältä. Mutta en tiedä, onko he hirvinneet kysyä häneltä. Mutta jos ei niin olkoon. Ehkä sitä pois vielä päästään, kun aikamme palvellaan tätäkin hommaa.

Täältä on jo lähteny monta niin joutaa jo muuttaa. Käy niin pitkäksi ja ikäväksi aika. Sitten se menis, kun päästäs sinne kotikylälle.

Meinaat sinä käydä täällä, tällaviikolla, annahan olla nyt viikonloppuun se käynti. Että nähdään, jos tulee muutto. Niin sitten passaa paremmin siellä.

Närhiskä toi mitä oli tulevata ja tänäaamuna saatiin voileivät, jotka toi Riikosen emäntä maantielle Jallulle. Ja lippalakin olen kanssa saanut, kiitos vaan kaikista paljon vaimoseni.

Terveiset nyt sitten monet lapsille ja sulle tuhannet. Hauskaa vappua vaan sinne kotiin teille kaikille. Toivoo Onni, Jallu ja Eilis.

Terveiset mammalle ja Villelle multa monet, Iidalle myös. Päitä piirteli miehesi Onni. N

Kukkulalla 4.5.1918 kello seitsemän illalla

Vaimoni Rakas Lempi ja lapseni.

Nyt kiitän sinua taas niistä hyvistä ja kirjeestäsi myös. Älä sinä kovin ajattele tätä elämätä. Kyllä se siitä asettuu. Mitä niistä puheista, antaa heidän nyt kiusata. Elä sinä kovin siellä itke meistä.

Minä meinasin taas päästä sinne, mutta eivät esikunnasta luvanneet, kun pyysin olin, iltapäivän pois töistä, kun luulin pääseväni. Oli päällikkö pois, niin en saanu siltä vielä kiristettyä pääsyäni kotiin. Sano Tauno-pojalle, että kyllä se isä tulee pian kotiin. Että ei täällä enää niin kauan olla, kun on oltu. Tuulikille kanssa terveiset, kyllä laitan porsaan, jos kerkiin tehdä. Elkää ikävöikö kovin lapset.

Jos sen Matin menon sinne Amerikkaan antaa olla nyt. Jos sillä on työtä siellä. Ei sitä tiedä hommata, siihen tarttee suuren summan rahaa.

Vai on Iida pois jo meiltä, hyvä on kun pääsee lähtemään. Sanokaa terveiset meiltäkin isälle, jos ei me siksi tulla sinne.

Juntunen lupas hommata minulle takuumiehen, jos tämä olo jatkuu. Jospa se jo ensiviikolla muuttuu toisenlaiseksi, että pääsemme ilman takuuta pois.

Sunnuntai aamuna kello seitsemän. Vieläkö ne antaa sulle rahaa kunnasta. Taho vaan, tahi miehen kotiin, jos herkeevät antamasta. Ehkä sitä eteemme kahtotaan, kun pääsen sinne luoksenne.

Jos eivät päästä pois minua puoliviikon maissa, niin käy Savonin luona pyytämässä takaamaan minut pois. Koska niitä menee niin ei tänne parane jäädä, jos vaan pääsee. Kyllä huolen pidän, jos vaan se uskaltaa taata tämmöisen rehellisen työmiehen. Saa nähdä, käykö Ville täällä tänään. En nyt muista erinäisempiä taas.

Muuta kun elä sure vaimoni kovin. Voi parhaiten lasten kanssa.

Elä vaan lähetä sapuskoitas, että ei tule hätää itsellenne. Koitan tulla toimeen näillä talon sapuskoilla täällä. Sydämellinen tervehdys nyt sinne teille kaikille toivoo: Onni miehesi. Terveiset Jallulle Eilikseltä, mammalle myös.

Kukkulalla helatorstaina 1918 (noin 10.5.)

Rakas Lempini ja Tuulikki ja Tauno, Iida kanssa.

Jos nyt pistän jonkun rivin sinne taas. Kun en kerinny Matin enkä Villen puheille. Osuvat niin pahalla aikaa tulemaan. Kun se Hintikka kai seuras niiden jälessä ja rupes huutaan ja viemään esikuntaan poikia ja tyttöjä. Se kai näki, kun Matti heitti sen vaatepaketin aidan tällepuolelle. Niin se tuntuu syyttävän että te olette tullu kielletylle alueelle. Liekö vienyt esikuntaan ja mitä lujaa tekivät niille en tiedä.

Minä otin paketin ja annoin vahdille, ja se vei sen Otilan Eilikselle. Ja se anto heti mulle. Ei siinä mitään hätää ollut meillä. Olis sillä kai ollu muutakin meille, mutta ne jäi sen taskuun. Jos eivät kahdeltatoista tule uudestaan käymään. Vai säikähtivätkö, että lähtivät niineen nimiään pois.

Jallu osu sentään saamaan Villen paketit, että pantiin poskeemme ne arvon. Hyvät olivat palat näin juhlana. Sano kiitokset Villelle puolestamme, jos emme itse voi kiittää.

Minä illalla pyysin Ottilan Eiliksen takaan heidän taloon itseäni. Ja se lupaili, kun tuumaa. Ajelisinhan hevosta ja tekisin mitä osaisin. Jos ei kävis, niin tuokoon takaisin tänne Kukkulalle. Ei ne toisetkaan taida arvata hommata minua pois, kun ei saa kotona olla kumminkaan.

Jos osun pääsemään Paatelan Ottilaan, niin passaa sinunkin käydä lasten kanssa kahtomassa isää ja sinun miestäsi. (Tarkoittaa Ottilalla ilmeisesti Oittilaa) Siinä on hyvä talo. Olis hauskempi, kun ei aina olis pistimet takana. Kai sitä sitten kotiin pääsee, kun toisetkin vapautuu. Ei siitä sinne tuonnistakaan tullu mitään, vaikka ne huhus.

Elä nyt ole kovin huolissas ja ikävissäs. Hyvin meidän vielä käy, kunhan vaan jaksetaan kärsiä ja ollaan rauhan ihmisiä.

Ville Korhosen ne veivät en tiedä mihin, kun vähän sano vartialle. Osu oikein äreä mies, niin matkaan.

Terve nyt sitten taas sinne kotiin kaikille.

Reunakirjoituksia

Mammalle kiitos voileivistä, jotka Kalle toi mulle.

Jos näjet niitä Kauttoa tai Savonia, niin pyydä vaan pyhäksi hommaan pois, jos vaan saavat aikaan, terveiset heille.

Jallu kävi ruokaa hakemassa. (Liekkö Jallukin käynyt monien muiden vahkien tavoin puntiksella kotonaan ruokaa hakemassa)

Ilmeisesti Onni oli loppuun saakka vankileirillä, kun hän kertoo työväenarkistolle lähetetyssä terroritilastossa, että vankeus kesti yhdeksän viikkoa.